

z kapitalistických armád

BÍLÁ KNIHA O OBRANĚ FRANCIE

Podplukovník PhDr. Josef Mertlík

V letech 1972/73 vydala francouzská vláda Bílou knihu o obraně Francie. Jde o dvoudílnou publikaci, v níž vláda podává, poprvé od přijetí prvního plánu výstavby ozbrojených sil v roce 1963, ucelený oficiální výklad své vojenské politiky a z ní vyplývající vojenské doktríny.

Prvý svazek, vydaný již v minulém roce, pojednává v pěti kapitolách o vojenských aspektech francouzské zahraniční politiky, o požadavcích na kapacitu ozbrojených sil, o branné povinnosti a vojenské službě i o vyzbrojování a finančním zabezpečení ozbrojených sil.

Druhý svazek, který vyšel počátkem letošního roku, v sedmi kapitolách objasňuje otázky organizace velení ozbrojeným silám, kádrové otázky, problematiku vojenského zdravotnictví, školství, výstavby infrastruktury i vědeckotechnického vojenského výzkumu. Cílem každé kapitoly je podat ucelený přehled vždy o jedné otázce francouzského obranného systému.

Vydávání bílých knih je obvyklé v mnoha kapitalistických státech, jako např. v NSR, Velké Británii a jiných. K těmto státům se nyní připojila i Francie. Jejich společným cílem je psychologicky ovlivňovat veřejnost a získávat ji pro podporu vojenskopolitických zájmů vládnoucích špiček monopolistické buržoazie. Proto je charakteristickým rysem všech bílých knih výrazně obranný charakter, zdůrazňující zájmy při prosazování dalšího vyzbrojování a výstavby ozbrojených sil. Knihy vyzvedávají zejména stránky výstavby ozbrojených sil směřující k obraně proti vnějšímu ohrožení, zatímco stále výraznější přírůstek armády k plnění vnitřní funkce buď přecházejí, nebo zamlčují. Rovněž vojenskopolitická opatření, z jejichž rozboru by byly příliš zřejmé imperialistické cíle vládnoucích tříd, zjednodušují a důležité skutečnosti utahují. Přesto však můžeme z rozboru bílých knih vyvodit převládající tendence ve vojenské politice i ve výstavbě a přípravě ozbrojených sil daného státu. To se týká i Bílé knihy o obraně Francie.

Bílá kniha o obraně Francie v podstatě uzavírá desetileté období vývoje francouzské vojenské politiky a výstavby ozbroje-

ných sil, od ukončení koloniální války v Alžírsku, a vytyčuje bližší perspektivu dalšího vývoje. Již z první části je zřejmé, že základní vojenskopolitická linie, přes všechny odchylky, vycházela a vychází v zásadních otázkách z vojenskopolitické linie Spojených států. Uvádí že „zachování tradičních a spojeneckých vztahů zůstává základním činitelem naší (tj. francouzské) politiky, jakož i budoucnosti západního světa, ke kterému my (Francouzi) patříme.“ Na této skutečnosti nic nemění fakt, že Francie i nadále zdůrazňuje labilitu tohoto spojení, zejména pokud jde o ochotu USA účastnit se v každém případě obrany zájmů svých atlantických spojenců v Evropě. Bílá kniha připomíná že „Spojené státy neskrývají evropským národům, jejichž jsou spojenci, že jejich spojení má svoje hranice v přirozené preferenci specificky amerických zájmů a cílů.“ Tímto argumentem zdůvodňuje francouzská vláda výstavbu svých národních strategických jaderných sil, které vydává za nejvýznamnější záruku francouzské bezpečnosti.

Ve skutečnosti však mají tyto síly **zajistit Francii především výhodnější moreské postavení** vůči jejím evropským spojencům. To je ostatně zřejmé i ze tří základních cílů vojenské politiky, obsažených v Bílé knize:

„V první řadě je nezbytné zajistit bezpečnost národního území a jeho obyvatelstva. V tom je srdce politické, psychologické i morální reality obrany. Politicky obrana přispívá k ochraně nezávislosti národa.“ Jestliže má být ovšem této bezpečnosti dosaženo především zvyšováním kapacity strategických jaderných sil, pak se opírá o faktor přímo protikladný zájmům francouzského lidu. V dalším Bílá kniha pokračuje:

„Na druhém místě je nutné podílet se na zajištění bezpečnosti v Evropě a kolem Evropy, zejména ve Středomoří... Některé národy mohou zakládat svoji obranu na neutralitě, avšak to nikdy není případ Francie. Naše zeměpisná a strategická situace na okraji evropského kontinentu je taková, že se na jejím vývoji nezbytně podílíme, ať již jde o situaci na souši nebo na moři.“ Z druhého bodu je zřejmé nejen snaha Francie upevnit svoje mocenské postavení, ale i jednoznačné **odmítnutí myšlenky neutrality**. Tím se rozptyluje všechny úvahy a pochyby o jejím místu a účasti v eventuálním ozbrojeném konfliktu.

„Na třetím místě je nutné chránit vzdálená území, jejichž lid vyžaduje svoji příslušnost k Francii. Rovněž je nutné

plnit i závazky, které jsme převzali vůči africkým státům s francouzsky mluvícím obyvatelstvem nebo vůči Madagaskaru.“ Třetí bod naznačuje, že se Francie **nehodlá vzdát udržování a posilování svého vlivu v zámoří**, v zemích, v nichž již nemůže prosazovat své cíle obvyklými formami.

Z těchto vojenskopolitických cílů vyplývají pro ozbrojené síly **čtyři základní úkoly: odstrašovat protivníka národními strategickými jadernými prostředky, zajistit obranu teritoria, vést vojenské operace v Evropě a plnit intervenční úkoly v zámoří.**

Aby však bylo možné vytyčit širší vojenskopolitické cíle a rozsáhlejší úkoly ozbrojeným silám, bylo nutné především zvýšit kapacitu ozbrojených sil v jaderné oblasti, vybudovat síly pro obranu teritoria a tím zabezpečit vnitřní politickou stabilitu současného politického režimu, a tak uvolnit podstatnou část ozbrojených sil i pro plnění úkolů mimo národní území. Tato situace se podle francouzských názorů vytvořila teprve koncem roku 1970 a v průběhu roku 1971.

Počátkem hodnoceného období byla francouzská armáda vojensky vyčerpána a morálně politicky rozložena více než 8 let trvající koloniální válkou v Alžírsku. Francouzské svazky, které se postupně vracely z Alžírska do metropole, byly prakticky nebojeschopné. Teprve v druhé polovině šedesátých let bylo možné zahájit jejich reorganizaci a přezbrojování. V této době se také zrodila francouzská koncepce „hromadné odvety“, která nebyla výrazem síly, ale slabosti francouzských ozbrojených sil. Teprve v průběhu roku 1971, kdy byly uvedeny do pohotovosti další systémy strategických jaderných zbraní a v hlavních rysech ukončena výstavba sil operační obrany území i reorganizace a přezbrojování bojových svazků, dosáhly ozbrojené síly potřebné úrovně. V tomto období došlo i k řadě organizačních změn, z nichž k nejzávažnějším patří nové operační rozčlenění ozbrojených sil.

Až do roku 1971 se francouzské ozbrojené síly členily na strategické jaderné síly, tvořené 36 letouny — nosiči udržovanými v bojové pohotovosti a menším počtem letounů — nosičů v záloze, manévrové síly, zahrnující svazky 1. armády, taktické letectvo, část vojenského námořnictva a 11. lehkou intervenční divizi, určenou pro plnění intervenčních úkolů v zámoří, a další složku — síly operační obrany území, tvořené teritoriálními voj-

skem — pozemní složkou sil operační obrany území, národním četnictvem a menšími jednotkami letectva a námořnictva, s kterými se počítalo až za války.

Nové členění má místo dosavadních tří systémů čtyři. Na prvním místě zůstávají strategické jaderné síly. Změnilo se však prostavení sil pro obranu teritoria, které přešly v pořadí důležitosti ze třetího na druhé místo a dále se rozšířily. Právě tato změna podtrhuje význam, který přikládá francouzská vláda pevnosti zázemí a tím i vnitřní funkci ozbrojených sil. A konečně poslední změnou je osamostatnění intervenčních sil, po reorganizaci 11. lehké intervenční divize na 11. vzdušnou výsadkovou divizi.

V novém členění zahrnují **strategické jaderné síly** nejen letouny — nosiče, ale i pozemní řízené střely SSBS a ponorky

s jaderným pohonem vyzbrojené řízenými střelami MSBS, dále **bezpečnostní síly**, určené k obraně národního území, národního vzdušného prostoru a námořních přístupů, jejichž základ tvoří síly operační obrany území, vojska protivzdušné obrany a část námořních prostředků. **Manévrové síly** se ve svém složení zásadně nezměnily. Pouze 11. vzdušná výsadková divize přešla po reorganizaci do složení nové složky označované **síly v zámoří a intervenční síly**. K silám v zámoří patří posádky ve francouzských zámořských územích a v zemích s francouzsky mluvícím obyvatelstvem, s nimiž má Francie vzájemné dohody. Naproti tomu intervenční síly jsou umístěny v metropoli. Jejich základ tvoří 11. vúd, operační skupení Cizinecké legie a námořní výsadkové skupení. Při plnění intervenčních úkolů mohou být posíleny 9. obojživelnou brigádou.

Strategické jaderné síly

Změny ve složení a v bojových možnostech strategických jaderných sil patří podle Bílé knihy k nejvýznamnějším. Je všeobecně známo, že odpůrci jaderného vyzbrojování argumentovali především relativní slabostí strategických jaderných sil. Nyní Bílá kniha jejich námitky oslabuje zdůrazňováním, že koncem roku 1970 a v průběhu roku 1971 došlo ke kvalitativnímu zvratu charakterizovanému několika násobným **zvýšením kapacity strategických jaderných prostředků**, zajištěním jejich bezpečnosti a zvýšením jejich schopnosti pronikat obranou protivníka. Tím se podle francouzských názorů zvýšila i věrohodnost jaderného odstrašování.

Bílá kniha uvádí, že koncem roku 1970 měly francouzské strategické jaderné síly tři pluky letounů — nosičů. Každý pluk o třech letkách letounů MIRAGE IV, z nichž každá vyčleňovala jeden roj o čtyřech letounech, vyzbrojených jadernými pumami ráže asi 100 kt. V pohotovosti bylo tedy udržováno pouze **36 letounů — nosičů**, zatímco zbývající tvořily zálohu. Počátkem roku 1971 byly však uvedeny do operační pohotovosti **dva oddíly strategických řízených střel SSBS**, každý o 9 odpalovacích zařízeních, umístěné v prostoru St. Christol v jihovýchodní Francii. Kromě toho byly do systému bojového hlídování postupně začleněny první **dvě ponorky s jaderným pohonem** — LE REDOUTABLE a LE TERRIBLE, z nichž každá je vyzbrojena 16 strategickými řízenými střelami MSBS. Vezmeme-li v úvahu, že kapacita prvního jaderného úderu 36 letouny MIRAGE IV mohla činit přibližně

3,6 mt, pak při ráži jaderných hlavic střel SSBS asi 150 kt a MSBS asi 450 až 500 kt stoupala asi na pětinašobek.

Dále došlo podle Bílé knihy i k podstatnému **zvýšení bezpečnosti jaderných prostředků**. Bezpečnost spočívá jednak v jejich rozptýlení a jednak v různorodosti. Francouzské velení pokládá za prakticky vyloučené, aby protivník mohl současně a v okamžiku, který by si sám zvolil, zničit všechny jaderné prostředky a tím zabránit druhému úderu.

Letouny MIRAGE IV jsou rozptýleny na 9 různých letištích. Pokud jde o střely SSBS, jsou umístěny v podzemních odpalovacích zařízeních, jejichž základny síce protivník zná, avšak musel by zasadit mimořádně silné prostředky, aby je vyřadil z činnosti. A konečně by musel zničit ponorky, hlídkující v předem stanovených a přísně utajovaných čtvercích na dně oceánu. Bílá kniha se však nezmínuje, že ponorky se pravidelně střídají a že právě v době, kdy vplouvají na základnu na Île Longue, mohou být snadno zničeny. Je všeobecně známo, že moře v tomto prostoru je natolik mělké, že musí ponorky překonat vzdálenost nejméně 100–150 km plavbou na povrchu nebo zpola ponořený. Francouzské velení si toto nebezpečí uvědomuje, avšak ani výstavba eskadry speciálních minolovek typu CIRCE ani vyčlenění letky těžkých vrtulníků, speciálně přizpůsobených pro boj proti ponorkám, nemohou toto nebezpečí zcela odstranit.

Pokud jde o další činitel, týkající se **schopnosti jaderných prostředků pronikat obranou protivníka**, je účinnost řízených

střel ve srovnání s pilotovanými prostředky zřejmá.

Kapacita jaderných prostředků se má dále zvýšit kolem roku 1976, kdy mají být dosavadní jaderné hlavice řízených střel nahrazeny termonukleárními, ráže asi 1 mt. V další perspektivě se uvažuje i o vybavení střel vícenásobnými hlavice-mi. Kromě toho budou do roku 1980 postaveny tři další ponorky s jaderným pohonem, čímž se zvýší jaderný potenciál o dalších 48 střel.

Nové složení a úkoly sil pro obranu teritoria

Síly určené pro obranu teritoria, nově označované jako **bezpečnostní síly**, pokládá francouzské velení za **druhou nejdůležitější složku ozbrojených sil**. K jejich hlavních úkolům patří zabezpečit obranu prostorů rozmístění, objektů a zařízení strategických jaderných sil, pozemní i protivzdušnou obranu národního území a obranu pobřežních vod. Až dosud plnily tyto úkoly pouze síly operační obrany, které zůstávají i nadále hlavní složkou bezpečnostních sil.

Po zavedení nových systémů strategických jaderných zbraní se stala obrana těchto prostředků nejdůležitějším úkolem bezpečnostních sil. Vnitřní obrana objektů a zařízení se zajišťuje systémem střežení překážek, zátarasů a jiných prostředků pasivní obrany. Pro vnější obranu jsou vyčleněny jednotky teritoriálního vojska a národního četnictva ze složení sil operační obrany území, které mohou být podporovány vojenským letectvem. Slabým místem zůstává jejich protivzdušná obrana, která disponuje v současné době pouze prostředky pro boj proti cílům ve středních a velkých výškách. Prostředky proti nízkolétajícím cílům budou v omezeném rozsahu k dispozici až koncem 3. dlouhodobého plánu výstavby ozbrojených sil.

Síly operační obrany území plní **kromě obrany prostředků jaderného napadení i další úkoly pozemní obrany teritoria** k nimž podle Bílé knihy patří „čelit všem útokům protivníka, ať by pronikl na teritorium infiltrací nebo vysazením ze vzduchu, popřípadě z plavidel, na kterémkoliv místě... Tyto síly, kromě své úlohy v případě invaze, by se staly přirozeným tmelem národního odporu proti eventuálnímu okupantu...“. Hrozba možností okupace národního území se stala základem koncepce „lidového odstrašování“.

„Koncepce lidové odstrašování má platnost ve více oblastech,“ uvádí Bílá kniha, „na ní se zakládá nepřetržitá obrana

Realizace této koncepce další výstavby strategických jaderných sil si vyžádá obrovské částky ze státního rozpočtu a bude zřejmě prosazována nejen na úkor životní úrovně francouzského lidu, ale i ostatních složek ozbrojených sil. Přes všechnu snahu francouzského velení zůstanou však strategické jaderné síly relativně slabé, a podle názoru odpůrců jaderného vyzbrojování již sama jejich existence by mohla přivést zemi na pokraj jaderné katastrofy.

našeho území, věrohodnost našich jaderných zbraní i vůle odporu proti uchvateli, jestliže by zvolil jadernou katastrofu. Lidové odstrašování je moderní formou vůle národa přežít.“

Zdůrazňování možnosti okupace francouzského národního území není náhodné. Má působit na nacionální citění francouzské veřejnosti v duchu tradice národního odboje proti hitlerovským okupantům za 2. světové války. Mnozí francouzští vojenští publicisté toto obranářské pojetí odmítají s tím, že Francie si nemůže dovolit připustit okupaci národního území, jako tomu bylo v roce 1940. Podle jejich názorů vedou obdobné závěry jen k pasivitě, zatímco všechny francouzské řady a předpisy zdůrazňují, že hlavním druhem bojové činnosti je útočný boj. A tak se francouzská veřejnost v Bílé knize dále utvrzuje v názoru, že síly operační obrany území budou plnit výlučně obranné úkoly, zatímco výstavba těchto sil prozrazuje jiné záměry.

Třetí dlouhodobý plán výstavby ozbrojených sil počítá s podstatným **zkvalitněním výzbroje horských brigád, průzkumných obrněných pluků i pěších pluků teritoriálního vojska**, které tvoří hlavní složku sil operační obrany území. **Posiluje se i národní četnictvo**, jehož početní stav se má zvýšit o dalších 8000 mužů. Četnické jednotky budou přezbrojeny moderními bojovými vozidly, výkonnějšími vrtulníky i dopravními a spojovacími prostředky. **Zkvalitňuje se i systém mobilizačního rozvinování sil operační obrany území** a kádrové útvary rozvíjejí spolupráci se záložníky s cílem získat je již v míru pro dobrovolnou účast na přípravě mobilizace své jednotky.

Přezbrojováním a postupnou reorganizací se do značné míry **sníží rozdíly mezi útvary teritoriálního vojska a útvary ze složení bojových svazků**. Tím se vytvoří nezbytné předpoklady pro **případné po-**

užití teritoriálního vojska i mimo národní území, a to buď samostatně, nebo ve složení bojových svazků. Z Bílé knihy je zřejmé, že francouzská vláda obdobně použít teritoriálního vojska mimo národní území v zásadě připouští. Uvádí: Intervence v Evropě... „by se mohly zúčastnit další jednotky, buď ze složení intervenčních sil pro zámorí, nebo popřípadě ze sil operační obrany území“. Použití sil operační obrany území zřejmě plně závisí na konkrétní situaci. V případě úspěšného postupu francouzských svazků, v situaci kdy by nebylo přímo ohroženo národní území, by mohla být značná část sil operační obrany území — především část teritoriálního vojska — využita k případnému doplnění bojových svazků. Část jejich úkolů by převzaly četnické jednotky, se kterými se pro použití mimo národní území nepočítá. Naproti tomu při přímém ohrožení teritoria by síly operační obrany území společně s bojovými svazky zabezpečovaly obranu národního území.

K dalším složkám bezpečnostních sil patří síly protivzdušné obrany a část námořních sil.

Protivzdušnou obranu národního vzdušného prostoru zabezpečují letky stíhacího letectva podřízené velitelství PVO a posílené taktickým letectvem. Velení PVO má podle Bílé knihy v současné době k dispo-

zici tři letky MIRAGE III C, dvě VAUTOUR a tři SUPER MYSTERE SM B2. Kromě toho je osm letek MIRAGE III E taktického letectva zvláště přizpůsobeno pro plnění úkolů PVO a také trvale poskytuje část svých prostředků podporu Velitelství PVO.

Také PVO má být v příštích letech podstatně zkvalitněna zavedením nové radiolokační techniky a posílením leteckého parku asi 100 letouny MIRAGE F-1, objednanými v rámci 3. plánu výstavby ozbrojených sil.

Obranu pobřeží a námořních přístupů zajišťují lehké námořní jednotky v součinnosti s letectvem. Na hlídkování se však má podílet i těžké válečné loďstvo, pokud proplová pobřežními vodami, nebo se v nich zdržuje. Počítá se s rozšířením pásma střežení. Rovněž hlídkování se již nebude omezovat jen na teritoriální vody, ale bude uskutečňováno již na vzdálených přístupech k národnímu území.

Bílá kniha se zmiňuje i o možnosti eventuálního napadení národního území z kosmického prostoru, ať již družicemi jako orbitálními bombardéry, nebo prostými balistickými střelami. Obrana proti těmto prostředkům ve Francii neexistuje. Počítá se však s tím, že náklady spojené s vedením takového útoku a pochyby o jeho účinnosti, činí tento způsob napadení málo pravděpodobným.

Úkoly manévrových sil v Evropě

Z nových úkolů manévrových sil v Evropě, a zejména na středoevropském válečném území, je zřejmá snaha přenést těžiště činnosti těchto sil již na vzdálené přístupy k francouzskému národnímu území, popřípadě do příhraničních prostorů. Zcela novým prvkem je však závěr o možnosti použít tyto síly i k likvidaci omezených konfliktů v Evropě.

K hlavním úkolům manévrových sil Bílá kniha uvádí:

„Francie musí organizovat svoji obranu na hranicích a na jejich přístupech proti každé agresi, která by ji přímo ohrožovala a tam vést operační činnost v souladu se svojí strategií jaderného odstrašování. Kromě toho, jako součást evropského kontinentu, se musí podílet na obraně Evropy jak v případě místního konfliktu, tak i v podmínkách globálního ohrožení. Naše síly mají za úkol vést rozhodný a účinný boj, který by dal vládě dostatek informačních podkladů a poskytl ji nezbytnou dobu k eventuálnímu rozvíjení svého strategického manévru.“

Síly k jejich plnění zahrnují: pozemní (polní) vojsko, které je hlavní složkou

manévrových sil, taktické letectvo a část vojenského námořnictva.

Z pozemního vojska jde o 1. francouzskou armádu o dvou armádních sborech s celkovým počtem 5 mechanizovaných divizí. Každá divize má tři brigády, z toho dvě mechanizované a jednu dočasně pouze motorizovanou. V posledních letech byly divize reorganizovány z dřívějšího typu divize 1959 na jednotypové divize typu 1967 a do značné míry i přezbrojeny. V průběhu 3. dlouhodobého plánu se však počítá s dalším zvýšením jejich pohyblivosti i palébné a úderné síly. K zásadnímu zvýšení jejich bojové hodnoty má dojít v roce 1974, kdy budou sborové i divizní dělostřelecké pluky reorganizovány na pluky řízených střel a postupně vyzbrojeny řízenými střelami PLUTON. Jde o řízené střely s jadernou hlavicí ráže asi 15 až 20 kt s dostřelem do 120 km, umístěné na podvozku tanku AMX 30. Brigádní tankové pluky budou v plném rozsahu přezbrojeny moderními středními tanky AMX 30. U mechanizovaných pluků se podstatně zvýší pohyblivost mechanizovaných jedno-

tek dodáním značného počtu moderních obrněných transportérů AMX 10. Zkvalitnění se i výzbroj jednotek vojskové PVO zavedením protiletadlových řízených střel proti nízkoletajícím cílům typu ROLAND. Nebude však dostatek finančních prostředků pro komplexní modernizaci spojujících prostředků, proto se s ní počítá až v letech 1976 až 1980.

Taktické letectvo manévrových sil má podle Bílé knihy 6 leteckých pluků o 14 letkách k plnění průzkumných a bojových úkolů a krytí a podporu bojových svazků, 3 průzkumné letky letounů MIRAGE III R a RD, 8 letek MIRAGE III E, 3 letky F 100 a 2 letky MYSTERE IV, které mohou být posíleny letouny téhož typu z prostředku velitelství škol.

Také taktické letectvo bude v průběhu 3. plánu výstavby podstatně posíleno. Do roku 1975 bude část jednotek taktického letectva vyzbrojena taktickými jadernými pumami. Počet letounů MIRAGE III E se částečně zvýší po splnění dodávek, které nebyly realizovány v průběhu 2. plánu výstavby. Nové bude začleněno do výzbroje 50 letounů MIRAGE V a postupně i určitý počet letounů JAGUAR, kterých je 3. plánem výstavby objednáno 160 kusů. Celkový počet letounů taktického letectva se však významněji nezvýší, protože zastaralé letouny různých typů budou z výzbroje vyřazeny.

Z jednotek vojenského námořnictva budou podle situace začleněny do složení manévrových sil jednotky Atlantické i Středomořské námořní eskadry a eskadry ponorek.

Zvláštní pozornost věnuje Bílá kniha **místu a úloze jednotek operačně taktických řízených střel PLUTON**. „Existence těchto jednotek, tím že používají jaderných náloží s mohutnou destrukční silou, dává boji nový charakter. Jestliže náš manévr v terénu musí počítat s rozptýlením, které nám vnucuje protivník svým vlastnictvím jaderných zbraní, nutíme také my jeho k obdobnému manévru, který snižuje význam naší početní slabosti a zaručuje nám lhost, kterou potřebuje vláda. Kromě

toho rozhodnutí o použití taktických jaderných zbraní proti protivníkovi, který by nemohl být jinak zadržen, dává vládě možnost naznačit mu, že jestliže jeho vojenský tlak se zvýší, bude nutné sáhnout ke strategickým jaderným zbraním. Z toho je zřejmé důležité místo, které zaujímá taktická jaderná výzbroj v tom, co se označuje nejvyšším odstrašujícím manévrem vlády“.

Z těchto závěrů je zřejmá revize strategické koncepce „hromadné odvety“, zastávané dřívějším náčelníkem generálního štábu ozbrojených sil generálem Aillere-tem, a **příklad ke strategické koncepci pružné reakce**, přijaté ostatními členskými státy NATO. Zcela novým prvkem, poprvé zveřejněným v Bílé knize je **záměr použít manévrové síly pro plnění intervenčních úkolů v Evropě**. I když se všeobecně připouští, že dochází ke snižování mezinárodního napětí a k prohlubování spolupráce mezi SSSR a USA, nelze podle francouzských názorů zcela vyloučit možnost vzniku krizové situace v Evropě. K vzniku takové situace nehodlá Francie nečinně přihlížet. To zdůrazňuje i v Bílé knize, kde uvádí: „Francie musí mít možnost účastnit se v rámci svých možností a se svými spojenci na předcházení a na likvidaci takové krize. Intervenční kapacita by byla omezena pokud jde o rozsah i o dobu, neboť je důležité nepřipustit vyčerpání sil nutných k obraně hranic a jejich přístupu“.

Na případné intervenci by se kromě vojsk 1. armády a taktického dopravního letectva mohly podílet i jednotky intervenčních sil (11. vzdušná výsadková divize a 9. obojživelná brigáda) nebo jednotky operační obrany území. Jestliže by to bylo nutné, bylo by použito i vojenské námořnictvo, které má Francie silnější než její evropské spojenci.

I když Bílá kniha zdůrazňuje, že by šlo o intervenci omezenou v rozsahu i v čase, již z výčtu sil je zřejmé, že se k plnění tohoto úkolu připravují téměř všechny konvenční síly s výjimkou malé části bezpečnostních sil trvale umístěných v zámoří.

Úkoly vojsk v zámoří

Úkoly v zámoří plní **smíšené jednotky pozemního vojska, vojenského letectva a vojenského námořnictva**. Jde asi o 12 000 osob pozemních jednotek a několik letek stíhacích bombardovacích letounů AD 4 a F 100, dopravních letounů, strážních člunů a výsadkových plavidel. Kromě toho je k dispozici asi 8000 osob **Cizinecké legie**.

Hlavním úkolem těchto vojsk je likvidovat konflikty a střežit důležité zařízení, letiště, sklady a jiná, nezbytná pro přijetí a vybavení intervenčních sil z metropole. Pro jejich přepravu je k dispozici 50 dopravních letounů typu TRANSALL. Všeobecně však převládá názor, že i pro řešení rozsáhlejšího konfliktu by postačilo

přepravit do zámoří nejvýše jednu brigádu 11. vzdušné výsadkové divize.

Z vojenského letectva se na intervenčních úkolech v zámoří mohou podílet dvě letadlové a dvě vrtulníkové lodi, dvě fregaty a asi 40 oceánských strážních člunů. Tyto síly budou v průběhu 3. plánu výstavby posíleny několika menšími plavidly

a později i další vrtulníkovou loď, jejíž výstavba se připravuje.

Úkoly francouzských ozbrojených sil v zámoří se nesnižují, avšak vzhledem k politickému vývoji v afrických zemích jsou považovány za druhořadé. **Proto se intervenční síly v posledních letech více připravují pro činnost na středoevropském válčišti.**

Další kapitoly Bílé knihy řeší specifické otázky francouzského obranného systému. Každá z nich by si vyžádala samostatný rozbor.

Při hodnocení Bílé knihy o obraně Francie jako celku je třeba mít na zřeteli, že vychází z vojenskopolitické linie francouzské vlády, která je určována kapitalistickým společenským zřízením Francie a z něho vyplývajících zájmů francouzské buržoazie. Z těchto zájmů vyplývají i základní cíle, které si Bílá kniha klade v psychologickém ovlivňování francouzské veřejnosti. Přesto však Bílá kniha napomáhá blíže osvětlit některé další stránky složitého vojenskopolitického vývoje ve Francii.

Není pochyb o tom, že Francie významně přispívá k rozvoji mírového soužití a k prohlubování spolupráce mezi národy, což potvrzuje i v Bílé knize. Zvláštní místo zaujímají sovětsko-francouzské vztahy, které navazují na rozsáhlou historickou tradici a úspěšně se rozvíjejí. Dochází k navazování a rozšiřování kontaktů nejvyšších představitelů obou zemí, ke sbližování stanovisek na některé zásadní mezinárodní problémy a rozvíjejí se i hospodářská, vědeckotechnická a kulturní spolupráce. Všechny pozitivní kroky Francie lze jen uvítat, ale je nutné mít při tom na zřeteli, že mají své hranice, dané třídní podstatou francouzského politického zřízení.

Nemůžeme tedy přehlédnout, že **Francie neskrývá svoji příslušnost k Atlantickému paktu**, pokračuje i přes odpor světové veřejnosti v pokusech s jadernými zbraněmi, udržuje i nadále Cizineckou legii a konečně intenzivněji než dříve připravuje vojska k vedení války v Evropě, především na středoevropském válčišti. **Bílá kniha svým obsahem znovu potvrzuje, že i přes všechny pozitivní kroky zůstává Francie i nadále potenciálním protivníkem.**